

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ :
กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*
Integrated Local Development Plan Process :
A Case Study of Kudee Subdistrict Administrative Organization,
Phak Hai District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ธีรนัย โจนลายดา **

Teeranai Jonlaida

Teeranail2011@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา กระบวนการ ปัญหา อุปสรรค และ แนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งแบ่งเป็นการศึกษาเอกสารและการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากกลุ่มประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี ได้ยึดหลักเกณฑ์ วิธีการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง ปัญหาและอุปสรรคที่พบในขั้นตอนการจัดทำแผน คือ ระเบียบที่มีหลายขั้นตอน ซึ่งเป็นอุปสรรคในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณมีอย่างจำกัดไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนครอบคลุมทุกกลุ่มได้ ข้อเสนอแนะ คือ เจ้าหน้าที่ต้องมีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ จัดประชุมชี้แจงให้ประชาชนได้ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของแผนพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งสร้างการมีจิตสำนึกสาธารณะและการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม จัดสรรงบประมาณให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลัง การงบประมาณของหน่วยงาน และขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นในกรณีที่มีโครงการมีขนาดใหญ่เกินศักยภาพ

คำสำคัญ : การบูรณาการ , แผนพัฒนาท้องถิ่น , องค์การบริหารส่วนตำบล

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอดักไถ่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

**นักศึกษาลัทธิสุตธรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัด เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยได้ยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2539 องค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัด จึงเป็นราชการส่วนท้องถิ่นและมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

หลังจากประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ทำให้ต้องประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่ต้องการกระจายอำนาจการลงไปสู่ท้องถิ่น โดยกำหนดอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง เช่น ด้านการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นต้น

ปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้บัญญัติในเรื่องของการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ในหมวดที่ 14 ตั้งแต่ มาตรา 249 – มาตรา 254 โดยมี 2 มาตราที่มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ คือ มาตรา 249 บัญญัติไว้ว่า ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน และ มาตรา 250 บัญญัติไว้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบหรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการงานใดๆ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ งบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจของส่วนราชการในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจ หน้าที่อย่างกว้างขวางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น เป็นองค์กรที่เปิดให้ประชาชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและร่วมตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบันแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานในการจัดบริการสาธารณะได้ตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ แผนพัฒนาท้องถิ่นจึงต้องกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรม ให้สามารถสนองตอบต่อการทำงานเพื่อการพัฒนา และสามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของแผนงานได้

แผนพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่น เพราะเป็นการนำปัญหาความต้องการของท้องถิ่นมาพิจารณาและวิเคราะห์เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย ภารกิจ และแนวทางในการทำงานอย่างเป็นระบบ เป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ได้รับและความต้องการของประชาชน รวมทั้งนโยบายของนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะช่วยให้การกำหนดแผนงาน/โครงการของท้องถิ่นมีทิศทางที่สอดคล้องและสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังเป็นการบริหารงบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด

จากความเป็นมาและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎีอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการแก้ไขปัญหาและสนองต่อความต้องการของประชาชนและชุมชน รวมทั้งเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติต่อไป

รายงานการศึกษา เรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
2. ปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา เรื่อง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวิธีวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่ หนังสือทั่วไป เช่น ตำรา คู่มือ เอกสารบรรยาย เอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ คุชชินนิพนธ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ระเบียบ กฎหมาย หนังสือ สั้งการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. การวิจัยสนาม (Field research) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ (Interiew) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัย เรื่อง กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กำหนดกลุ่มประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารองค์การบริหารตำบลกุฎี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี บุคลากรขององค์การบริหารตำบลกุฎี คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและประชาชน (ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ คือ บุคคลซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่มีความรู้หรือมีประสบการณ์ในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น จำนวน 10 คน ดังนี้

1. นายกองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
2. ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี หมู่ที่ 4
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี หมู่ที่ 12
5. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
6. ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกุฎี (คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น)
7. ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดฤๅไชย (คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น)
8. กำนันตำบลกุฎี (สัดส่วนประชาคมตำบลกุฎี)
9. สมาชิกอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน(อปพร.) (สัดส่วนประชาคมตำบลกุฎี)
10. กลุ่มอาชีพ(ชาวนา) (สัดส่วนประชาคมตำบลกุฎี)

การเลือกผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเลือกโดยยึดวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์และมีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดต่อประเด็นที่ต้องการศึกษา เพื่อความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับที่มาของผลการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ

1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ที่ทำการเก็บข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) ผู้วิจัยจะกำหนดคำถาม ใช้คำถามแบบเดียวกัน(เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2565, หน้า 20) ผู้ถูกสัมภาษณ์มีอิสระที่จะให้คำตอบตามความคิดเห็นของตนเอง ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจัดบันทึกข้อมูลตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์จากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี

2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Date) วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ระเบียบและกฎหมาย หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมไปถึงการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured interview) (สุภางค์ จันทวานิช, อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล ,2565 ,หน้า 51-52) ในรูปแบบ

สัมภาษณ์เพื่อการศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี อำเภอดักใต้ จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา โดยมีส่วนประกอบในการสัมภาษณ์ 3 ส่วน ประกอบด้วย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 1 กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี
ส่วนที่ 3 แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การ
บริหารส่วนตำบลกุฎี

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยมี ขั้นตอนในการ
วิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จากกลุ่มประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มาแยกประเด็นตาม
แต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความ
แตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูล เอกสารที่
เกี่ยวข้อง ได้แก่ คู่มือ ระเบียบหนังสือสั่งการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึง ลักษณะที่มีความ
คล้ายคลึงกัน และแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยการ จัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการจัดทำ
แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1. ศึกษากระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วน
ตำบลกุฎี เป็นการศึกษาจากเอกสารหรือการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566
– 2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี เริ่มต้นที่ คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี จัดเวที
ประชาคมตำบลขึ้น เพื่อให้ประชาชน หน่วยงานรัฐ กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มอาชีพต่างๆ มานำเสนอปัญหา ความ
ต้องการของตนเอง หน่วยงานตนเองหรือกลุ่มของตนเอง ในที่ประชุมประชาคมตำบลได้รับทราบ แล้วร่วมกันคิด
ร่วมกันตัดสินใจ หาทางแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยแล้วอยู่ในรูปของโครงการ/กิจกรรม ซึ่งส่วนมากจะเป็นโครงการ
ก่อสร้างถนน ไฟฟ้า ประปา ขุดลอกคูคลองทางระบายน้ำทางการเกษตร จากนั้นจัดหมวดหมู่ของโครงการว่าแต่ละ
โครงการควรจะอยู่ในกิจกรรมสาธารณะหรือการบริการสาธารณะด้านใด พร้อมทั้งมีการจัดลำดับความสำคัญ
เร่งด่วนของโครงการด้วย ขึ้นต่อไป คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎีจะนำ
โครงการที่ได้จากการประชาคมตำบล นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น นโยบายของรัฐบาล มาจัดทำร่างแผนพัฒนา
ท้องถิ่น พ.ศ. 2566 – 2570 ตามรูปแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดรูปแบบ
ไว้ ขึ้นต่อไป คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎีพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 -2570
ว่า แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี มีความเหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่นหรือไม่ สามารถนำไปปฏิบัติได้

จริงมากน้อยแค่ไหน สามารถแก้ไข้ปัญหาของประชาชนได้ตามที่ประชาชนคาดหวังหรือไม่ งบประมาณเพียงพอต่อการดำเนินงานหรือไม่ ขึ้นต่อไป นายองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี นำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – 2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี เข้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎีพิจารณาให้ความเห็นชอบ จากนั้นนายองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี ประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 – 2570 จากที่กล่าวข้างต้น กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของอบต.กุฎี ทุกขั้นตอนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน หน่วยงานรัฐ กลุ่มต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะของการบูรณาการร่วมกัน

วัตถุประสงค์ที่ 2 ศึกษาปัญหา อุปสรรค ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี จากเอกสารและการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า

1. ด้านระเบียบ ข้อกฎหมาย

ระเบียบ หลักเกณฑ์ ขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นมีหลายขั้นตอนและมีความซับซ้อนในรายละเอียดมาก ซึ่งทำให้ระยะเวลาในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 -2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี ต้องใช้เวลายาวนานถึงจะดำเนินแล้วเสร็จ ซึ่งอาจไม่ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการแก้ไข้ความเดือดร้อนของประชาชนในทันทีไม่ได้ อีกทั้งอำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี ยังถูกจำกัดเฉพาะการให้บริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น หน่วยงานอื่นจะการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบล ก็ไม่อาจทำได้หากโครงการนั้นไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ ขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. ด้านการมีส่วนร่วม

ประชาชนส่วนใหญ่ของตำบลกุฎี ยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมีสาเหตุจากหลายปัจจัย 1) โดยมองว่าหน้าที่ของการเสนอโครงการ แผนงาน กิจกรรม ของหมู่บ้าน จะต้องเป็นหน้าที่ของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำกลุ่มต่าง ซึ่งเป็นตัวแทนของชาวบ้านมานำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี 2) ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นคนเดิมๆ กลุ่มเดิมๆ ที่ได้รับการแต่งตั้งในหลายคณะทำงาน ทำให้การเสนอโครงการจะเสนอเฉพาะของหมู่บ้านตนเองหรือกลุ่มของตนเองเป็นหลัก 3) การจัดประชุมประชาคมตำบล ประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ประชุมคณะพัฒนาท้องถิ่นมักจะจัดในวันทำการของราชการทำให้ไม่สะดวกในการเข้าร่วมประชุม 4) การมาประชุมทำให้ขาดรายได้ไป 1 วัน

3. ด้านงบประมาณ

องค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี เป็นองค์กรที่มีงบประมาณในแต่ละปีมีอย่างจำกัดไม่สามารถจัดทำโครงการตามที่หมู่บ้านเสนอมาได้หมด เป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาในครั้งต่อมา เพราะไม่ตอบสนองกับความต้องการได้อย่างทั่วถึงทั้งตำบล

วัตถุประสงค์ที่ 3 ศึกษาแนวทางการแก้ไข้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลกุฎี จากเอกสารและการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า

1. ด้านระเบียบ ข้อกฎหมาย

ส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของ อบต. กุฎี ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พร้อมทั้งสามารถถ่ายทอดความรู้นั้นให้กับประชาชน หน่วยอื่นของรัฐ กลุ่มอาชีพต่างๆ รวมไปถึงคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ได้อย่างเข้าใจถึงขั้นตอนต่างๆ นอกจากนี้แล้ว อบต. กุฎี ควรเพิ่มการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาให้แก่ประชาชนในช่องทางการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์

2. ด้านการมีส่วนร่วม

2.1 อบต. กุฎี ต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของคนในสังคมทุกคน ไม่ให้ตกเป็นภาระหน้าที่ของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยใช้วิธีการการสร้างจิตสำนึกสาธารณะให้กับประชาชนว่าการพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของทุกคนต้องเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนให้กับผลประโยชน์ส่วนรวม

2.2 อบต. กุฎี ต้องสร้างระบบอำนวยความสะดวกให้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปได้อย่างราบรื่น ไม่มีปัญหาอุปสรรคให้กับผู้ปฏิบัติงาน ผู้เข้าร่วมการประชุมประชาคมตำบล การประชุมคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การประชุมคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น โดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการประชุม นำมาใช้ในการนำเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนของประชาชน เป็นต้น

3. ด้านงบประมาณ

3.1 การจัดสรรงบประมาณของอบต. กุฎี ในการดำเนินโครงการจะต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า ประชาชนได้รับผลประโยชน์สูงสุด และต้องมีการประเมินและติดตามแผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

3.2 ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินของ อบต. กุฎี ให้ประชาชนได้รับทราบเมื่อได้ดำเนินการเสร็จแล้วและสรุปเป็นภาพรวมเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

3.3 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น ในโครงการที่มีขนาดใหญ่และต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก

อภิปรายผล

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยยึดหลักของการให้ประชาชนปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีสิทธิและเสรีภาพในการพัฒนาท้องถิ่นไปในทิศทางที่ต้องการได้ เท่าที่ไม่ขัดกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติให้กระทำได้หรือกฎหมายอื่นได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะสำหรับหน่วยงานนั้น ดังนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีอำนาจหน้าที่จัดให้บริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น จึงต้องมีอิสระในการบริหาร การจัดทำบริการสาธารณะ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา การเงินและการคลัง ในการกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริตและการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และการป้องกันการก้าวร้าวการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับแนวคิดของ นันทวัฒน์

บรมานันท์ (อ้างถึงใน ชลิตา ศรมณี และคนอื่นๆ, 2555, หน้า 7) กล่าวไว้ว่า การกระจายอำนาจปกครองเป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการปกครองประเทศที่รัฐมอบอำนาจการปกครองบางส่วนให้กับองค์กรอื่นนอกจากองค์กรของส่วนกลาง เพื่อจัดทำสาธารณะบางอย่างโดยให้มีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และไม่อยู่ในการบังคับบัญชาของส่วนกลาง แต่จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลาง และยังคงคล้องกับแนวคิดของ ชำนาญ จันทร์เรือง (2565) ได้ให้ความหมาย การกระจายอำนาจหรือการยุติรัฐรวมศูนย์ (Decentralization) คือ การถ่ายโอนอำนาจหน้าที่หรือความรับผิดชอบทางการบริหารในการกิจการสาธารณะ จากรัฐบาลกลางสู่ระดับล่างหรือองค์กรอิสระ ที่เสมือนรัฐบาลหรือองค์กรเอกชน

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดเป็นการจัดทำตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 17 มีขั้นตอน ดังนี้ (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนาและประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการและแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่างๆ และข้อมูลในแผนพัฒนาหมู่บ้านหรือแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น (3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น (4) ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและประกาศใช้ แผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติและประกาศใช้แผนพัฒนาท้องถิ่น เห็นได้ว่าขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลถูกจัดเป็นรูปแบบของการกำหนดนโยบายสาธารณะตามตัวแบบระบบ Dye (อ้างถึงใน เฉลิมพล ศรีหงษ์, 2565, หน้า 27-29) อธิบายว่า ตัวแบบระบบมองว่า นโยบายสาธารณะหมายถึง ปัจจัยนำออก (Outputs) ของระบบการเมือง (the political system) กล่าวคือ นโยบายสาธารณะเป็นการสนองตอบของระบบการเมือง ที่มีพลังต่างๆ จากสภาพแวดล้อมที่ถูกนำมาเชื่อมโยงกับนโยบายสาธารณะ

องค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 และ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 7,8,9 ประกอบด้วย (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น มีผู้บริหารท้องถิ่นเป็นประธานกรรมการ รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคนเป็นกรรมการ สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคนเป็นกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคนเป็นกรรมการ ผู้แทนภาคราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนเป็นกรรมการ ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคนเป็นกรรมการ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกรรมการ ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคนเป็นกรรมการ หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผนเป็นกรรมการและเลขานุการ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนหรือ

พนักงานส่วนท้องถิ่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายเป็นผู้ช่วยเลขานุการ จากโครงสร้างขององค์กรที่มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นทั้ง 2 คณะ เห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดให้ทุกภาคส่วนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎี สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนของการอด แพทแมน (อ้างถึงใน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมป่าไม้ (ม.ป.ป, หน้า 2) กล่าวว่า ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียกระบอบประชาธิปไตยแบบผู้แทนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครองและในการตัดสินใจระดับต่างๆ มากขึ้น มิใช่ว่าประชาชนจะสามารถทำได้แต่เพียงเลือกตั้งอย่างเดียวแต่ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเรื่องต่างๆ เช่น การเปิดช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของการบริหารจัดการประเทศโดยผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชนหรือการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อมูลแก่ผู้ที่ทำหน้าที่แทนตนเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและถอดถอนผู้ที่ทำหน้าที่แทนประชาชนซึ่งขาดประสิทธิภาพบกพร่องต่อหน้าที่หรือไม่สุจริตแล้วแต่กรณี

การจัดการประชุมประชาคมท้องถิ่นยังให้องค์การบริหารส่วนตำบล กฎีกำหนดสัดส่วนประชาคมท้องถิ่นขึ้นซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ผู้ใหญ่บ้าน/หัวหน้าสถานีอนามัย/ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล/ผู้อำนวยการโรงพยาบาล/ผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐหรือเอกชนหรือหัวหน้าหน่วยการศึกษาอื่นๆ ที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน 5-10 คน หัวหน้าส่วนหรือตัวแทนราชการ/รัฐวิสาหกิจที่มีหน่วยงานตั้งอยู่ในพื้นที่ จำนวน 3-5 คน คัดเลือกจากอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) / สมาชิกอาสาป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) / คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน / กลุ่มอาชีพต่าง ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10-15 คน เพื่อให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเข้าร่วมประชุมประชาคมตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎี มานำเสนอปัญหา ความต้องการของชุมชน และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ถึงอุปสรรคในการให้บริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎี โดยร่วมกันบูรณาการด้านทรัพยากร งบประมาณ แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่วกันสภาพของตนมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบูรณาการของ Beane (อ้างถึงใน โชคสวัสดิ์ อ้นถาวร, 2561, หน้า 12) ให้ความหมายไว้ว่า การบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงความรู้ประสบการณ์ในลักษณะผสมผสาน เข้าด้วยกันทั้งหมดเพื่อให้สอดคล้องสมบูรณ์โดยรวมกันมากกว่าการแยกส่วน โชคสวัสดิ์ อ้นถาวร ยังให้ความหมายของ การบูรณาการ (integration) หมายถึง การประสานกลมกลืนกันของแผนกระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบัน (organization-wide goal) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทักษิณ ชินวัตร (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, ม.ป.ป., หน้า 1) กล่าวว่า การบูรณาการหมายถึง การที่หน่วยงานหลายหน่วยงานมาร่วมกันคิดและร่วมทำงานด้วยกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดโดยมีประชาชนเป็นศูนย์กลาง (citizen centered)

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎี ได้พบปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญ คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหลายขั้นตอนและมีความซับซ้อนต้องใช้ระยะเวลาจนถึงจะดำเนินแล้วเสร็จ จะเห็นได้จากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ข้อ 18 กำหนดให้แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 -2570 ขององค์การบริหารส่วนตำบล กฎี จะต้องให้จัดทำหรือทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนตุลาคมก่อนปีงบประมาณถัดไป ซึ่งอาจไม่ทันกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้

องค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ไม่ได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสน บานแย้ม (2561) ศึกษาเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายกระจายอำนาจเกี่ยวกับการบริการสาธารณะท้องถิ่น : กรณีศึกษา 4 พื้นที่ในจังหวัดสมุทรปราการ ในประเด็นเรื่อง ท้องถิ่นเองยังไม่สามารถให้บริการสาธารณะได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากติดปัญหาในเชิงอำนาจ การบริหารจัดการที่ยังไม่ได้รับอิสระอย่างแท้จริง ทั้งในด้านข้อกฎหมาย งบประมาณและโครงสร้างของระบบบริหารที่เน้นการรวมศูนย์อำนาจมากกว่าการกระจายอำนาจ มีสายการบังคับบัญชาซับซ้อนหลายชั้น บริการสาธารณะบางอย่างจึงเกิดความล่าช้า ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงกับประชาชนในท้องถิ่นที่จะได้รับบริการสาธารณะท้องถิ่นล่าช้าตามไปด้วย ด้านข้อจำกัดในการเสนอโครงการพัฒนาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็ ที่กำหนดให้เสนอได้เฉพาะโครงการ กิจกรรม ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็ที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลภูเก็ยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยมองว่าเป็นหน้าที่ของผู้นำชุมชน อีกทั้งการจัดประชุมจะจัดในวันทำการของราชการ ประชาชน คณะกรรมการบางคนไม่สะดวกในการเข้าร่วมประชุม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาลุชัย เชื้อกล้า (ม.ป.ป.) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู อำเภอนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี พบว่า เวลาในการจัดทำประชาคมไปตรงกับเวลาประกอบอาชีพของประชาชนในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมได้ ประชาชนบางส่วนไม่มีความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมและไม่เห็นความสำคัญในการแสดงความคิดเห็น เสนอปัญหา ซึ่งอาจทำให้ปัญหาความต้องการของประชาชนไม่ครอบคลุมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและยังมองว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจและไม่เห็นประโยชน์ของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็มีการจำกัดไม่ตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนทุกคนทุกกลุ่ม ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็จัดทำโครงการได้น้อยไม่ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภทริกา วีระสอน (2564) ศึกษาเรื่อง กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลดอนทรายมีงบประมาณที่จำกัด ไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินการโครงการในแผนพัฒนาท้องถิ่นไม่ทั่วถึง การขอรับงบประมาณอุดหนุนจากหน่วยงานภายนอกค่อนข้างล่าช้า

แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็ ควรแก้ไขเปรียบเทียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 ที่กำหนดขั้นตอนในการจัดทำแผนหลายขั้นตอนและในแต่ละขั้นตอนใช้ระยะเวลาานพอสมควรถึงจะแล้วเสร็จ ส่งเสริมเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับประชาชน หน่วยอื่นของรัฐ กลุ่มอาชีพต่างๆ รวมไปถึงคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ได้เข้าใจทุกขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาณุวัฒน์ แก้วแหยม (ม.ป.ป.) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบด จังหัดลพบุรี พบว่า การจัดโครงการ/กิจกรรม/การประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ประชาชนให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เห็นประโยชน์ของประชาชนที่จะได้การพัฒนาในด้านต่างๆ ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นและเกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลภูเก็ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม

ร่วมของคนในสังคมทุกคน สร้างจิตสำนึกสาธารณะว่าการพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ทุกคน เสียสละผลประโยชน์ส่วนตนให้กับผลประโยชน์ส่วนรวม พร้อมทั้งสร้างระบบอำนวยความสะดวกนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการนำเสนอปัญหา ความต้องการ ความเดือดร้อนของประชาชน และใช้ในการประชุมแบบออนไลน์ สอดคล้องกับ สมยศ ขวัญใจ (2564) ศึกษาเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า ควรมีการเปิดช่องทางในการเสนอปัญหาความต้องการ ควรให้มีความหลากหลายช่องทาง เช่น การนำเสนอปัญหาความต้องการผ่าน อีเมล เฟสบุ๊ก โทรศัพท์ เป็นต้น และหากงบประมาณไม่เพียงพอกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกุกุให้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งอื่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ควรทบทวน แก้ไข ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน กระชับ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกำหนดให้มีค่าตอบแทนให้กับผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งในคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและให้กับผู้ที่เข้าร่วมการประชุมประชาคมท้องถิ่น
2. ควรส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความชำนาญ รอบรู้ในกระบวนการจัดทำแผนและจัดให้มีคู่มือสำหรับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ประชาชนหรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาถึงขั้นตอน วิธีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น
3. ควรจัดกิจกรรมในการสร้างจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีและความผูกพัน ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน หน่วยงานอื่นของรัฐและประชาชนเพื่อไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน
4. ควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยเชิงปริมาณเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น
2. ควรเพิ่มจำนวนผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรมากขึ้น เช่น ข้าราชการประจำที่ปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผน กลุ่มเยาวชน เป็นต้น
3. ควรศึกษาการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรมป่าไม้. (ม.ป.ป.). *คู่มือการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม*. ค้นเมื่อ 26 สิงหาคม 2565. จาก <http://forestinfo.forest.go.th/Content/file/ParticipateManagementManual.pdf>
- เฉลิมพล ศรีหงษ์. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการกำหนดและการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- โชควีร์ อ้นถาวร. (2561). *รูปแบบการพัฒนาแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาตำบลเขาหิน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ดุษฎีนิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ชำนาญ จันทร์เรือง. (2565). การกระจายอำนาจ ที่แท้จริง เป็นอย่างไร. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/columnist/1013820>

- ชาญชัย เชื้อกล้า. (2563). *ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองพลู*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชลิดา ธรรมณี และคนอื่นๆ. (2555). *การสร้างสรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะโดยองค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2565). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาการระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
- ภัทริกา วีระสอน. (2564). *กระบวนกรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลดอนทราย อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ภาณุวัฒน์ แก้วแหยม. (ม.ป.ป.). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (ม.ป.ป.). *คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. ค้นเมื่อ 20 มกราคม 2566, จาก <https://shorturl.asia/KVtEh>
- แสน บานแย้ม. (2561). *ผลสัมฤทธิ์ของนโยบายกระจายอำนาจเกี่ยวกับการบริการสาธารณะท้องถิ่น : กรณีศึกษา 4 พื้นที่ในจังหวัดสมุทรปราการ*. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาตรีบัณฑิต(การเมือง). มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สมยศ ขวัญใจ. (2564). *การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลหนองไม้แดง อำเภอมือง จังหวัดชลบุรี พ.ศ.2566 – 2570*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.